

ЦЕНТЪР ЗА СЕМИОТИЧНИ И КУЛТУРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

eБИБЛИОТЕКА

ПАВЛИНА ЖЕЛЕВА

ЕСТЕТИЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ
НА ФИЛМОВИЯ ОПЕРАТОР МАРТИН ДИМИТРОВ

е-издание на Център за семиотични и културни изследвания

2022

www.cssc-bg.com

ЕСТЕТИЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ НА ФИЛМОВИЯ ОПЕРАТОР МАРТИН ДИМИТРОВ

Проф. д-р Мартин Димитров е един от най-изявените ни и активни филмови оператори. Успешно работи както в игралното, така и в документалното кино, а също така и в областта на рекламата. Заснел е над 30 документални и близо 20 игрални филми, между които „Писма до Антарктида“ (2019), „Сбогом, Джони“ (2020) и др. В качеството ми на продуцент и на филмов критик имам преки впечатления от начина му на работа и от постигнатите резултати в два важни филма от най-новата му филмография. Първият е „Малката Маркиза“ – изискан биографичен портрет на писателката Фани Попова – Мутафова, а вторият – игралният дебют на режисьора Боримир Илков – Боно „Анна“.

„МАЛКАТА МАРКИЗА“ (2021)

За филма

Независимо, че беше подпомогнат от Националния филмов център със субсидия за документален филм, продукцията бе значително обогатена от игрални епизоди, заснети на впечатляващи локации. От решаващо значение бе съдействието на Министерството на отбраната, Регионалния исторически музей в гр. Велико Търново, Върховния Касационен съд, Образцовото народно читалище „Антон Страшимиров“ (кино Влайкова), Съюза на българските журналисти, Института за изследване на изкуствата при БАН, Театралния колеж „Любен Гройс“.

Талантливата актриса Ирина Митева се превъплъщава в образа на Фани Попова-Мутафова като физическата ѝ прилика с писателката е удивителна. В „ролята“ на Разказвача е сниман Васил Бинев, който увлекателно и уверено превежда зрителите през лабиринтите на миналите времена.

Чрез подбрани цитати от творби на писателката и от нейни лични писма се разкрива сложната житейска и творческа съдба на видната интелектуалка от миналия век.

Принос за достоверността на епохата имат сценографката Надя Илиева, дъщеря на известния ни сценарист Христо Илиев, художничката по костюмите Нели Пекарева и гримьорките Ива Денчева и Светослава Славова,

За операторската работа

С изключителния си усет към историческата епоха и към емоционалната тоналност на филма Мартин Димитров успя да съгради стилизиран визуален портрет на времето и вълнуващи портрети на изпълнителите на общо 16-те различни актьорски роли и задачи.

Постиженията на операторската работа са най-вече в три главни посоки:

- филигранност на изображението при работата с архивни материали;

- значимост и обем на многобройните интериорни локации, особено на територията на величествената сграда на Съдебната палата, в залата, в която през 1945 г. е заседавал 1-ви състав на Народния съд;
- уникални портрети на актрисата Ирина Митева в ролята на Фани Попова-Мутафова, оказващи неповторимо въздействие върху емоционалните възприятия на зрителите и ги приближават им към сложната духовна същност на писателката.

Като цяло, творческият принос на Мартин Димитров в този филм е от решаващо значение. Операторската работа не само подчертава противоречивостта на различните епохи, но категорично помага драматичните човешки характери да излязат от забравата на миналото и да оживеят с днешна дата.

„АННА“ (2022)

За филма

Сценарият на този необичаен за българското игрално кино филм разказва историята на жена, преживяла несполучлива интимна връзка и останала сама с професията си на разследващ журналист. Тя мечтае за собствено дете, което да осмисли живота и е готова да забременее от донор. Започва процедура по изкуствена инсеминация, но е изнасилена. В същото време се сближава с бедно ромско семейство, опознава проблемите и обичаите им и се привързва към десетгодишната им дъщеря Памела. Става свидетел на странен ритуал от древни времена, чрез който общността заявява предпочитанието си към раждането на момичета, за сметка на момчетата. Анна се докосва до странната мистика в живота на тези хора. Паралелно върви линията на прошката, нейното най-високо духовно изживяване. Макар да е силно наранена, Анна намира сили да прости на прегрешилия. В същото време полага неимоверни усилия да измъкне умната Памела от Махалата.

За операторската работа

Главните предизвикателства пред оператора на филма Мартин Димитров са свързани най-вече с визуалното и цветово подчертаване на различията в отделните локации, през които преминава главната героиня, а именно:

- лабораторията за изкуствено осеменяване: цветовото решение е търсено в посока на студена безличност;
- ромската махала и къщата на ромското семейство - естествената им живописност е успешно запазена;
- апартаментът на Анна – визуалното изобразяване на най-съкровения кът на героинята подчертава насищането на образа ѝ с дълбоко човешко вълнение.

Всичко това отново е постигнато с естетически издържан стил, обогатен от плавно и умерено движение на камерата, благодарение на което се придава необходимия смисъл на важния за филма драматургически елемент на „наблюдението“, характеризиращ главната героиня.

Женските портрети

Анна - лутането на главната героиня в търсене на собствено майчинство, страхът и отсъствието на категорични и назидателни причини за крайното ѝ решение, са успешно подчертани от изпълненото с мека одухотвореност лице на изпълнителката на главната героиня Радина Кърджилова.

В сценария са вплетени още няколко жени: най-напред майката на Анна (Лилия), после майката на Изнасилвача (Росица) и най-сетне майката на Памела (Таня). На практика, извън сцените в редакцията и в болницата, всички ключови сцени на Анна са свързани с жени-майки.

Ето защо, женските портрети на Анна (Радина Кърджилова), Лилия (Пламена Гетова), Росица (Станка Калчева), ромската майка Таня (Красимира-Лейла Карабулут), а също и на дъщеря ѝ Памела (Недка Йорданова) са от изключително значение за художественото въздействие на този подчертано женски филм.

С това искам да изразя удовлетворението си от категоричния принос на оператора Мартин Димитров в изобразяването на женски героини в най-новото българско кино. Често той прави това чрез заснемането на лицата им в крупни планове като по този начин допринася за трайното им запазване в емоционалната памет на зрителите.

Павлина Желева, филмов критик и продуцент, кореспондент на Film New Europe и Variety, бивш Национален представител на България в Евроимаж, настоящ член на Националната художествена комисия на Албанския филмов център